

VERSTAAN DIE 2020 DIREKTE VERTALING VAN DIE BYBEL

In die lig van die vrystelling van die Bybel, 'n direkte vertaling deur die Bybelgenootskap van Suid-Afrika gedurende November 2020, bied die Departement Hebreeus by die Universiteit van die Vrystaat vir belangstellende dominees wat reeds oor ten minste Tweedejaars- of Derdejaars-Hebreeus beskik, 'n derdejaar-semestermodule in moderne Bybelvertaling in die vak Hebreeus aan, gedurende die tweede semester (Julie tot November 2019).

Die module "Moderne Vertalings" word virtueel aangebied met die rekenaarprogram *Zoom* (soos *Skype*, net baie meer stabiel en geskik vir klaswerk, (dit is gratis beskikbaar), asof die student op die kampus/residensieel is. Dit is nie afstandsonderrig soos *UNISA* nie. Studente word in groepe van ongeveer 10 ingedeel wat 'n klas vorm. Hulle besluit in oorleg met die dosent(e) op 'n tyd wat almal pas. Daar is gewoonlik twee kontaksessies (50 minute elk), per week. Indien nodig kan daar 'n tutoriaal van 50 minute per week bygevoeg word. Studente sien die dosent en medestudente op die kleinskermies, asook die inligting wat normaalweg op 'n dataprojektor sal wees op sy/haar rekenaarskerm. Alhoewel studente elkeen in hulle studeerkamers in hulle stad of dorp is, neem hulle deel asof hulle in 'n klaskamersituasie is. *Zoom* werk in die meeste lande in die buiteland. Een van die toelatingsvereistes is dat 'n *Zoom*-toets met elke voornemende student gedoen word om te bepaal of voldoende kontak gemaak kan word, sodat die module afgelewer en verhoed kan word dat klasgeld betaal word vir iets wat nie haalbaar is nie.

Die doel van die module is om vertaalkundige geletterheid te skep ten opsigte van die 2020-vertaling in Afrikaans. Sommige van die temas wat behandel sal word, is soos volg:

- i) Hoe Bybelvertaling in die 21ste eeu as 'n komplekse proses verstaan moet word, teenoor die reduksionistiese benaderings van Bybelvertalings in die modernistiese en postmodernistiese eras van die 20ste eeu.
- ii) Die verskillende generasies van Bybelvertaling in die laaste helfte van die 20ste eeu en waar die 2020-vertaling inpas en hoe dit saamhang met die nuwe ontwikkelinge in die 21ste eeuse Bybelvertalings, byvoorbeeld die belangrike CEB (*Common English Bible*) van 2013 en ander nuwe vertalings.
- iii) Hoe verskil die 2020-vertaling van die 1933/53-vertalings en die 1983-vertaling, asook die kommersiële vertalings in Afrikaans (byvoorbeeld, die Nuwe Lewende Vertaling, ensovoorts)?
- iv) Die rol van ideologie in Bybelvertaling: Kan ideologie in vertalings in vertaal word? Watter ideologie is ter sprake in die vorige vertalings en watter moontlike ideologie is in die 2020-vertaling teenwoordig?
- v) Spesifieke kenmerke van vertaalekwivalente van die 2020-vertaling, byvoorbeeld hoe is *nefesh* = siel, en *tehom* = oerwater vertaal en die samehang daarvan met die Nabye Oosterse wêreldbeeld?
- vi) Hoe is sleutel terme vertaal veral waar dit verskil van die vorige vertalings: byvoorbeeld "marjolein" in plaas van "hisop"; hoe is gekies vir "dank", "sing", "prys", "loof"; "liefdestrou", ensovoorts? Hier sal ons sistematies deur die vertaling werk om die belangrikste tendense aan te dui. Die meeste tyd in die module sal hieraan spandeer word vir die praktiese waarde van preke, Bybelstudie en teologiese interpretasie.
- vii) Die aard en rol van die paratekste/metatekste (byvoorbeeld voetnote, opskrifte, ensovoorts) in die 2020-vertaling.

- viii) Watter nuwe ontwikkelinge in die Bybelhebreuse grammatika (byvoorbeeld in Van der Merwe, Naudé en Kroeze se *Biblical Hebrew Reference Grammar* (Second edition, London: Continuum/T&T Clark, 2017), neerslag in die 2020-vertaling gevind het en nie in die vorige Afrikaanse vertalings nie. Die groot klem is op nuwe konstruksies wat ontdek is sedert die vorige vertalings en hoe dit in die 2020-vertaling vertaal is.
- ix) Onopgeloste probleme.

Praktiese voorbeelde:

- i) In die 2020-vertaling word akrostiek aangedui met die Hebreuse letters self en hulle benamings, byvoorbeeld, Psalm 119 en Klaagliedere 1-4. Deur die ontleding van die vertaalstrategie van die akrostiese gedeeltes in die 2020-vertaling, word die Hebreuse alfabet terselfdertyd hersien. Ons meen dat leraars hierdie kenmerk wat aansluit by die 1933/1953-vertaling, maar deur die 1983-vertaling geïgnoreer is, aan lesers sal moet verduidelik (hoe moet ons dit verstaan), alhoewel dit in die paratekste (voetnote en woordelys) kortliks verduidelik is.
- ii) Die spellingverandering van sekere eiename sal ook met die hersiening van die alfabet verduidelik word.
- iii) Hoe voorsetsels vertaal is (nuwe navorsing oor voorsetsels is inaggeneem), sal byvoorbeeld aan die hand van die implikasies vir die weergee van die Nabye Oosterse konsep van ruimte wat met die Nabye Oosterse wêreldbeeld saamhang [OP = lewe, AF=dood] en wat in die vertaling so weergegee word, hersien word.

Ten opsigte van die stand van leesvaardigheid in Bybelhebreus: 'n Deel van elke lesing in die module behels 'n stapsgewyse hersiening van die grammatika van Bybelhebreus, wat geïntegreer word met die implikasies van vertaling. Prakties beteken dit dat iemand wie se kennis van Hebreus verroes is, aan die module sal kan deelneem. Ons sal begin met die Hebreuse alfabet. Stelselmatig sal deur die grammatika gewerk word en telkens sal die implikasie vir 2020-vertaling en hoe dit daar hanteer is, bespreek word.

Daar is deurlopende evaluering in die vorm van werkstukke en die eind-assesering is 'n summatielike werkstuk. Die oogmerk van die Hebreuse Departement is om funksioneel te wees vir die werk van die kerk. Die opdragte word so beplan dat dit direk bruikbaar en toepasbaar is in 'n gemeente. Die taalbeleid van die Universiteit vereis dat modules in Engels aangebied word. Aangesien die fokus in die module op Bybelvertaling in Afrikaans sal val en daar vir 'n besondere groep, wat die inhoud in Afrikaans verder sal gebruik en oordra, voorsiening gemaak word, voorsien ons dat die module hoofsaaklik in Afrikaans sal wees, maar indien nodig ook in Engels (veral wanneer kundiges in die vakgebied wat net Engels magtig is, benut word). Sekere bronne in Vertaalkunde en Bybelvertaling asook die *Biblical Hebrew Reference Grammar*, Second Edition, 2017 is tans net in Engels beskikbaar, maar Afrikaanse aantekeninge sal verskaf word. Dieselfde beleid word ook met ons Sesotho-studente gevolg.

Die benaderde totale koste hiervolgens is R5 235.00 vir Suid-Afrikaanse studente in die RSA. Vir burgers van SADEC-lande, byvoorbeeld Namibië, is die koste R7 625.00 indien SADEC-burgers in die betrokke SADEC-land studeer.

Voornemende studente doen aansoek en registreer as geleentheidstudente. Die eerste en belangrikste stap van 'n voornemende student is om die voorneme aan die departementshoof, prof Cynthia Miller-Naudé (millercl@ufs.ac.za), bekend te maak. Sy sal die spesifieke prosedure aan die student verduidelik en saam met die departementele administrateur, mnr Sello Thinane, elke voornemende student deur die proses van aansoek en registrasie lei.

Die **sluitingsdatum vir aansoeke** vir die Tweede Semester is nog onseker, maar sal **waarskynlik gedurende Maart 2019 wees**. Studente wat vir die Tweede Semester (15 Julie 2019 tot 25 Oktober 2019) wil registreer, moet asseblief so gou moontlik hulle voorneme aan prof Cynthia Miller-Naudé (millercl@ufs.ac.za) bekend maak. Verdere navrae kan ook aan prof Jacobus Naudé (naudej@ufs.ac.za, of by 078 458 9982) gerig word.